

YHDENVERTAISUUS- ja TASA-ARVOLAUTAKUNTA/Jaosto

Asuntolaina, asuinpaikka, kansalaisuus, syrjintäolettama

Diaarinumero: YVTLTK/4XX/2018

Antopäivä: XX.XX.2020

Hakija katsoi vastaajan syrjineen häntä hänen kansalaisuutensa tai asuinpaikkansa perusteella, kun hänelle ei myönnetty asuntolainaa Suomessa sijaitsevaan asuntoon. Vastaaja selvitti, että kyse on ollut hakijan luottokelpoisuuden arvioinnista ja päätös on perustunut vastaajan luottopolitiikkaan.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta totesi aluksi, että hakijan asuinpaikka on sellainen syrjintäperuste, joka voidaan katsoa yhdenvertaisuuslain 8 §:ssä tarkoitetuksi muuksi henkilöön liittyväksi syyksi. Lautakunta totesi, ettei lautakunnan toimivaltaan kuulu tutkia luonteeltaan hypoteettisia kysymyksiä, eikä arvioida jonkin menettelyn tai käytännön yhdenvertaisuuslain mukaisuutta yleisellä tasolla lainkäyttöpäätöksissään. Lautakunta ei voi yleisesti todeta, eikä sillä ole toimivaltaa antaa lausuntoja yksityishenkilön pyynnöstä koskien sitä, miten suomalaisten pankkien tulisi toimia asuntolainan myöntämisessä, ellei kyse ole hakijan väitetystä syrjinnästä. Lautakunta jätti tutkimatta toimivaltaansa kuulumattomana hakijan vaatimukset siitä, miten suomalaisten pankkien tulisi toimia suhteessa asuntolainan myöntämiseen EU-kansalaisille ja luottopolitiikkansa julkistamiseen.

Lautakunta totesi, että elinkeinotoimintana harjoitettavassa luoton myöntämisessä on kyse palvelujen tarjoamisesta yleisölle, eikä siinä saa menetellä yhdenvertaisuuslaissa kielletyllä tavalla syrjivästi. Asiakkaiden luotottaminen on elinkeinon harjoittamista, jonka tarkoituksena on saada liikevoittoa. Se merkitsee omaisuudensuojan piiriin kuuluvan rahamääräisen varallisuuden antamista asiakkaan käyttöön yhdessä sovituin ehdoin. Selvää on, ettei kenelläkään ole subjektiivista oikeutta saada yksityisiltä tahoilta luottoa, eikä yksityisillä tahoilla ole velvollisuutta myöntää luottoa. Luotonanto ei saa kuitenkaan perustua syrjiviin perusteisiin.

Lautakunta totesi, että vastaajan on noudatettava kuluttajansuojalain 7 luvun 14 §:n mukaista velvollisuutta arvioida kuluttajan luottokelpoisuus. Lautakunta katsoi, että vastaajan toiminnassa on ollut kyse lainaneuvotteluista ja siitä, että vastaaja on arvioinut hakijan antamien tietojen perusteella, ettei lainan myöntäminen ole mahdollista. Hakijaa ei siten jätetty luotottamatta hänen ulkomaalaisuutensa vuoksi, vaan hakijan asuessa ulkomailla hänen tosiasialliset olosuhteensa ovat saadun selvityksen perusteella olleet sellaiset, ettei vastaaja katsonut voivansa täyttää sille laissa ja Finanssivalvonnan standardissa asetettuja velvoitteita arvioidessaan hakijan luottokelpoisuutta.

Lautakunta katsoi, että pankki on esittänyt asianmukaiset perusteet sille, miksi hakijalle ei ole myönnetty lainaa. Pankin menettely lainan myöntämisessä oli perustunut hyväksyttäviin pankin noudattamiin luotonannon periaatteisiin. Lautakunta katsoi, että pankin noudattamien luotonannon periaatteiden ei ole osoitettu kohdistuneen hakijaan siten, että häntä olisi syrjitty hänen kansalaisuutensa tai asuinpaikkansa perusteella. Lautakunnan käsityksen mukaan vastaaja olisi menetellyt luotonannossa samoin kansalaisuudesta riippumatta muissakin sellaisissa tapauksissa, joissa henkilö ei vakinaisesti asuisi Suomessa, joten hakijan kansalaisuudella ei ole ollut asiassa merkitystä. Lautakunta totesi, että asuntolainan epääminen on johtunut hakijan tosiasiallisista olosuhteista, eikä tämä muodosta yhdenvertaisuuslaissa 8 §:ssä tarkoitettua henkilöön liittyvää syytä.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoi, ettei asiassa saadusta selvityksestä ilmene seikkoja, jotka antaisivat lautakunnalle objektiivisesti arvioiden aihetta olettaa, että vastaaja olisi kohdellut hakijaa hänen kansalaisuutensa tai asuinpaikkansa perusteella epäsuotuisammin kuin vertailukelpoisessa tilanteessa olevaa tai ollutta henkilöä. Kyseessä ei ollut myöskään epäedullisempaan asemaan saattamisesta hänen kansalaisuutensa tai asuinpaikkansa vuoksi. Näin ollen syrjintäolettamaa ei ole syntynyt. Lautakunta hylkäsi hakemuksen.

(Lainvoimainen)

Asian tausta

Hakija on X:n kansalainen, joka asuu X:ssä. Hakija on hakenut vuonna 2017 pankilta asuntolainaa Suomesta ostettavaan asuntoon, jonka tarkoitus oli myös toimia lainan vakuutena.

Vastaaja on ensin kieltäytynyt myöntämästä asuntolainaa hakijalle, koska hakijalla ei ole Suomen kansalaisuutta, eikä hän asu vakituisesti Suomessa. Myöhemmin hakijalle on todettu, ettei asuntolainaa voida myöntää, koska hän ei asu vakituisesti Suomessa, eikä hän työskentele Suomessa, joten hänen palkkaansa ei makseta suomalaiselle pankkitilille.

Hakija on ollut asiassa yhteydessä yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistoon, josta hänelle on ilmoitettu, ettei asiassa olisi objektiivisesti arvioiden syntynyt syrjintäolettamaa. Sen vuoksi asian tutkimista yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistossa ei ole jatkettu.

Hakijan vaatimukset

Hakija vaatii, että yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa vastaajan syrjineen häntä hänen kansalaisuutensa tai asuinpaikkansa perusteella, kun hänelle ei ole myönnetty asuntolainaa.

Lisäksi hakija vaatii yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteamaan, että suomalaisten pankkien tulisi myöntää asuntolainaa kaikille EU-maissa tuleville hakijoille samoin ehdoin kuin suomalaisille hakijoille, informoida etukäteen kaikista mahdollisista asuntolainan myöntämisen säännöistä, kriteereistä ja tarvittavista tiedoista sekä julkaista tällaiset tiedot nettisivuillaan mahdollisine muutoksineen.

Hakijan perustelut

Hakija katsoo, että hänelle ei ole myönnetty asuntolainaa ja häntä on syrjitty hänen kansalaisuutensa ja/tai asuinpaikkansa vuoksi, koska hänellä ei ole Suomen kansalaisuutta tai vakituista asuinpaikkaa Suomessa. Hänen on siten mahdotonta saada asuntolainaa, jolloin suomalaiset pankit syyllistyvät syrjintään, koska suomalaiset isät voivat saada pankilta asuntolainan käyttäen vakuutena ostettavaa asuntoa.

Vastaaja ei ole arvioinut hänen luottokelpoisuuttaan tai pyytänyt riittäviä tietoja lainan myöntämiseen. Ei ole myöskään olemassa mitään sääntöä, mikä kieltäisi vastaajaa antamasta asuntolainaa kenelle tahansa, kuka sitä hakee, kunhan lainan takaisinmaksu on varmistettu. Vastaaja ei voi myöskään perustella asiaa sillä, ettei se saa X-maan

asioista riittävästi tietoa, koska X-maa on samantyyppinen maa kuin Suomi ja taloudellisten olosuhteiden arviointi olisi mahdollista tehdä helposti.

Vastaajan myöhemmin esittämät syyt eivät myöskään ole todellisia, koska alun perin vastaaja on kieltäytynyt asuntolainan myöntämisestä syrjivin perustein. Vastaaja ei voi myöskään tietää hänen tulevaisuutensa suunnitelmista, joten on myös syrjivää olettaa, ettei hän käyttäisi pankin muita palveluita jatkossa. Lisäksi vastaajan olisi helppo seurata hänen asiakassuhdettaan esimerkiksi suojattujen nettiyhteyksien kautta ja silloin, kun hän käy Suomessa. Vastaaja ei ole myöskään kieltänyt, että sillä olisi muita ei-kansalaisia asiakkaina. Vastaajan luottopolitiikka on myös syrjivä EU:n kansalaisia kohtaan, koska siinä todetaan vastaajan pääsääntöisesti myöntävän lainoja vain Suomessa asuville.

Vastaaja ei ole antanut mitään pätevää syytä hakijan erilaiselle kohtelulle, eikä vastaajan esittämät syyt perustu todellisiin faktoihin. Vastaaja rikkoo Suomen lakia ja Euroopan ihmisoikeussopimusta, eikä ole harkinnut asiaa reilulla tasavertaisella tavalla.

Vastaajan vastaus

Vastaaja kiistää syrjineensä hakijaa.

Vastaajan perustelut

Vastaaja toteaa, että pankkien riskienhallintaa säätelee laki luottolaitostoiminnasta sekä Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet luottoriskien hallinnasta. Pankkien tulee kiinnittää huomiota hyvään luotonantotapaan sekä mm. luotonhakijan nykyiseen takaisinmaksukykyyn, takaisinmaksuhistoriaan ja arvioon tulevasta takaisinmaksukyvystä. Luottopäätöksen on perustuttava asiakkaan luottokelpoisuuteen.

Vastaajan johdon hyväksymän luottopolitiikan mukaan luotonmyönnön tavoitteena on luoda, ylläpitää ja laajentaa pitkäaikaisia asiakassuhteita, jolloin luotonmyöntö suuntautuu ensisijaisesti sellaisille asiakkaille, joiden voidaan realistisesti olettaa käyttävän myös pankin muita tuotteita ja palveluita. Lisäksi suhdetta on sen voimassa ollessa seurattava aktiivisesti. Finanssivalvonnan standardin mukaan pankin tulee määrittää luottoriskistrategiaan perustuvat tarkennetut kohdemarkkinat. Näiden syiden vuoksi vastaaja myöntää luottoja pääsääntöisesti Suomessa pysyvästi asuville henkilöille.

Suomessa asuvan luotonhakijan tulot, menot ja taloudelliset olosuhteet on selvitettävissä ja varmistettavissa asiakkaan tiliotteista, palkkatodistuksista, menotositteista ja verotodistuksesta. Luotonhakijan luottokelpoisuuden arviointi perustuu Suomen olosuhteisiin ja Suomessa vallitsevaan kustannustasoon, jotka ovat oletusarvoina asiakkaan luottokelpoisuutta arvioitaessa. Jos luotonhakija asuu ulkomailla, pankilla ei ole käytettävissä vastaavaa tietoa kyseisestä maasta ja kustannustasosta kuin Suomesta. Tämän vuoksi pankilla ei ole lähtökohtaisesti asiantuntemusta arvioida muualla kuin Suomessa asuvan henkilön luottokelpoisuutta ja kykyä vastata sitoumuksista. Pankille esitettyjen tietojen paikkansapitävyyttä ei voida myöskään varmistaa, ja asiakirjat saattavat lisäksi olla sellaisella kielellä, mitä pankissa ei ymmärretä.

Hakija on kertonut asuvansa vakituisesti X-maassa, mistä hän saa tulonsa ja missä hänen pankkinsa sijaitsee. Koska vastaajan luottopolitiikka keskittyy Suomessa pysyvästi asuvien henkilöiden luottottamiseen, eikä pankilla ole toimintaa X-maassa, vastaajalla ei ole keinoja X-maassa asuvan henkilön luottokelpoisuuden arvioimiseksi. Tässä tilanteessa vastaaja ei

valitettavasti ole voinut tarjota hakijalle luottoa riskienhallinnallisista syistä, eikä hakijalta ole katsottu tarpeelliseksi pyytää lisätietoa luottihakemuksen käsittelemiseksi, koska myönteisen luottopäätöksen antamista asiassa ei pidetty mahdollisena puutteelliseksi jäävän luottokelpoisuusarvioinnin vuoksi.

Vastaajan mukaan on täysin epärealistista, että pankin tulisi jokaisen ulkomailla asuvan luotonhakijan tapauksessa ryhtyä erikseen selvittämään, mistä luotonhakijan luottokelpoisuuden arvioimiseksi tarvittavia paikallisia ja luotettavia tietoja on saatavissa, ryhtyä hankkimaan tällaisia tietoja sekä kyettävä asianmukaisesti käyttämään tätä tietoa luottokelpoisuuden arvioimiseksi. Lisäksi on epätodennäköistä, että vakinaisen asuinpaikan ja pankkisuhteen X-maassa omaava henkilö olisi tulevaisuudessa kiinnostunut muista pankin tuotteista ja palveluista. Ulkomailla asuvan asiakkaan asiakassuhteen seuranta on myös haasteellista käsittäen samat ongelmat kuin kyseisen asiakkaan luottokelpoisuuden arvioiminenkin.

Vastaaja on toiminut hakijan asiassa voimassa olevan luottopolitiikan mukaisesti. Hakijaa ei ole jätetty luottottamatta hänen ulkomaalaisuutensa vuoksi, vaan hakijan asuessa X-maassa hänen tosiasialliset olosuhteensa ovat sellaiset, ettei vastaaja katso hakijan luottokelpoisuutta arvioidessaan voivansa täyttää sille laissa ja Finanssivalvonnan standardissa asetettuja määräyksiä.

Esittelijän esitys

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta jättää lautakunnan toimivaltaan kuulumattomana tutkimatta hakijan vaatimuksen, että lautakunnan olisi todettava suomalaisille pankeille, miten pankkien tulisi toimia asuntolainan myöntämisessä.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta hylkää hakemuksen muilta osin.

Kysymyksenasettelu

Asiassa on kysymys siitä, onko vastaaja syrjinyt hakijaa hänen kansalaisuutensa tai asuinpaikkansa perusteella, kun vastaaja ei ole myöntänyt hänelle asuntolainaa.

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Yhdenvertaisuuslakia (1325/2014) sovelletaan sen 2 §:n 1 momentin mukaan julkisessa ja yksityisessä toiminnassa. Lain 4 §:n 4 momentin mukaan tavaroiden tai palvelujen tarjoajalla tarkoitetaan laissa sitä, joka ammattimaisesti tarjoaa tavaroita tai palveluja yleisesti saataville. Lain 8 §:n mukaan syrjintä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella on kielletty.

Välittömänä syrjintänä pidetään yhdenvertaisuuslain 10 §:n mukaan sitä, että jotakuta kohdellaan henkilöön liittyvän syyn perusteella epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta on kohdeltu, kohdellaan tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa. Välillisenä syrjintänä pidetään yhdenvertaisuuslain 13 §:n mukaan sitä, että näennäisesti yhdenvertainen

sääntö, peruste tai käytäntö saattaa jonkun muita epäedullisempaan asemaan henkilöön liittyvän syyn perusteella, paitsi jos säännöllä, perusteella tai käytännöllä on hyväksyttävä tavoite ja tavoitteen saavuttamiseksi käytetyt keinot ovat asianmukaisia ja tarpeellisia.

Yhdenvertaisuuslain 20 §:n 2 momentin mukaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta voi tuomioistuimen, yhdenvertaisuusvaltuutetun tai muun viranomaisen taikka yhdenvertaisuutta edistävän yhteisön pyynnöstä antaa lausunnon tämän lain tulkinnan kannalta merkittävästä asiasta, jollei asia kuulu työsuojeluviranomaisen toimivaltaan taikka koske työ- tai virkaehtosopimuksen tulkintaa. Työsuojeluviranomaisen oikeudesta pyytää lautakunnalta lausuntoa säädetään 22 §:ssä. Lain 20 §:n 3 momentin mukaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta voi muissa kuin työsuojeluviranomaisen toimivaltaan 22 §:n mukaan kuuluvissa asioissa kieltää asianomaista jatkamasta tai uusimasta syrjintää tai vastatoimia taikka määrätä tämän ryhtymään kohtuullisessa määräajassa toimenpiteisiin tässä laissa säädettyjen velvollisuuksien täyttämiseksi. Lautakunta voi asettaa antamansa kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon.

Yhdenvertaisuuslain 28 §:n mukaan vireillepanijan on syrjintää tai vastatoimia koskevaa asiaa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa käsiteltäessä esitettävä selvitystä seikoista, joihin vaatimus perustuu. Jos asiaa käsiteltäessä esitettyjen selvitysten perusteella voidaan olettaa syrjinnän tai vastatoimien kieltoa rikotun, vastapuolen on kumotakseen oletuksen osoitettava, että kieltoa ei ole rikottu.

Kuluttajansuojalain (38/1978) 7 luvun 14 §:n mukaan luotonantajalla on velvollisuus arvioida kuluttajan luottokelpoisuus. Luotonantajan on ennen luottosopimuksen tekemistä arvioitava, kykeneekö kuluttaja täyttämään luottosopimuksen mukaiset velvoitteensa. Arviointi on tehtävä kuluttajan tuloja ja muita taloudellisia olosuhteita koskevien riittävien tietojen perusteella.

Kuluttajansuojalain 7 luvun 16 a §:n mukaan luotonantajan on määriteltävä kuluttajaluottojen myöntämisessä käyttämänsä periaatteet. Luotonantaja saa myöntää luoton kuluttajalle ainoastaan, jos tämän luottokelpoisuuden arviointi osoittaa, että luottosopimuksesta johtuvat velvoitteet todennäköisesti täytetään luottosopimuksessa edellytetyllä tavalla.

Syrjintäoletaman syntyminen

Yhdenvertaisuuslain esitöiden mukaan vireillepanijan on esitettävä sellaista näyttöä tapahtumien kulusta ja muusta tosiseikastosta, jonka perusteella asiaa objektiivisesti arvioiden voidaan olettaa syrjinnän tai vastatoimien kieltoa rikotun. Pelkkä väite tai epäily syrjinnän tai vastatoimien kiellon rikkomisesta ei riitä olettaman syntymiseen. Täyttää näyttöä syrjinnästä tai vastatoimista ei kuitenkaan edellytetä, vaan riittävää on, että tuomioistuimelle tai muulle asiaa käsittelevälle toimivaltaiselle viranomaiselle syntyy esille tulleiden seikkojen valossa perustellusti oletama syrjinnän tai vastatoimien kiellon vastaisesta menettelystä. Olettama syrjinnän tai vastatoimien kiellon rikkomisesta voi perustua paitsi vireillepanijan, myös vastapuolen esille tuomiin seikkoihin taikka mahdolliseen muuhun asiaa käsiteltäessä saatuun selvitykseen. (HE 19/2014 vp s. 93.)

Yhdenvertaisuuslain esitöiden mukaan erot ihmisten tosiasiallisissa olosuhteissa, toiminnassa tai menettelytavoissa eivät yleensä muodosta lain 8 §:ssä tarkoitettua henkilöön liittyvää syytä. (HE 19/2014 vp s. 67.)

Yhdenvertaisuuslain esitöiden mukaan niin ikään esimerkiksi pankki- ja vakuutuspalveluiden tarjonnassa asiakkaan tai sellaiseksi pyrkivän henkilöön liittyvä syy

voi olla oikeutettu peruste erilaiselle kohtelulle vain, jos kohtelulle pyritään hyväksyttävään tavoitteeseen ja käytetyt keinot ovat oikeasuhtaisia. On selvää, että esimerkiksi henkilön varallisuusasema ja siten takaisinmaksukyky voi vaikuttaa niihin ehtoihin, joilla pankki myöntää lainoja. (HE 19/2014 vp. s. 76.)

Kuluttajansuojalain esitöiden mukaan luottotietoja ei myöskään tietysti tarvitsisi tarkistaa tapauksissa, joissa luotonhakija on maasta, josta luottotietoja ei ole saatavissa. Esitöiden mukaan luotonantajalla on velvollisuus kohtuullisin toimenpitein pyrkiä varmistamaan kuluttajan antamien tietojen oikeellisuus. (HE 78/2012 vp s. 18-19.)

Kuluttajansuojalain esitöiden mukaan 16 a § tarkoittaa, että käytännössä luottolaitokset ja muut luotonantajat määrittelevät liiketoimintastrategiansa mukaisesti luoton myöntämistä koskevat periaatteet, ja ne voivat sisältää myös liikesalaisuuden piiriin kuuluvaa informaatiota. Selvyyden vuoksi on syytä mainita, että säännös ei edellytä sitä, että periaatteiden tulisi olla julkisesti kuluttajien saatavilla. (HE 77/2016 vp s. 48.)

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa aluksi, että hakijan asuinpaikka on sellainen syrjintäperuste, joka voidaan katsoa yhdenvertaisuuslain 8 §:ssä tarkoitetuksi muuksi henkilöön liittyväksi syyksi (HE 19/2014 vp s. 67 ja HE 309/1993 vp s. 44.).

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa, että lautakunnan tehtävistä säädetään yhdenvertaisuuslain 20 §:ssä. Lautakunta toteaa, ettei lautakunnan toimivaltaan kuulu tutkia luonteeltaan hypoteettisia kysymyksiä, eikä arvioida jonkin menettelyn tai käytännön yhdenvertaisuuslain mukaisuutta yleisellä tasolla lainkäyttöpäätöksissään. Lautakunta ei voi yleisesti todeta, eikä sillä ole toimivaltaa antaa lausuntoja yksityishenkilön pyynnöstä koskien sitä, miten suomalaisten pankkien tulisi toimia asuntolainan myöntämisessä, ellei kyse ole hakijan väitetystä syrjinnästä. Silloin lautakunta tutkii, onko hakijaa syrjitty hakemuksessa tarkoitetussa tilanteessa.

Edellä esitetyillä perusteilla lautakunta jättää tutkimatta toimivaltaansa kuulumattomana hakijan vaatimukset siitä, miten suomalaisten pankkien tulisi toimia suhteessa asuntolainan myöntämiseen EU-kansalaisille ja luottopolitiikkansa julkistamiseen.

Hakija katsoo vastaajan syrjineen häntä hänen kansalaisuutensa tai asuinpaikkansa perusteella, kun hänelle ei ole myönnetty asuntolainaa Suomessa sijaitsevaan asuntoon.

Vastaaja on selvittänyt, että kyse on ollut hakijan luottokelpoisuuden arvioinnista ja päätös on perustunut myös vastaajan luottopolitiikkaan.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa, että elinkeinotoimintana harjoitettavassa luoton myöntämisessä on kyse palvelujen tarjoamisesta yleisölle, eikä siinä saa menetellä yhdenvertaisuuslaissa kielletyllä tavalla syrjivästi. Asiakkaiden luotottaminen on elinkeinon harjoittamista, jonka tarkoituksena on saada liikevoittoa. Se merkitsee omaisuudensuojan piiriin kuuluvan rahamääräisen varallisuuden antamista asiakkaan käyttöön yhdessä sovituin ehdoin. Selvää on, ettei kenelläkään ole subjektiivista oikeutta saada yksityisiltä tahoilta luottoa, eikä yksityisillä tahoilla ole velvollisuutta myöntää luottoa. Luotonanto ei saa kuitenkaan perustua syrjiviin perusteisiin.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa, että vastaajan on noudatettava kuluttajansuojalain 7 luvun 14 §:n mukaista velvollisuutta arvioida kuluttajan luottokelpoisuus. Lautakunta katsoo, että vastaajan toiminnassa on ollut kyse lainaneuvotteluista ja siitä, että vastaaja on arvioinut hakijan antamien tietojen perusteella, ettei lainan myöntäminen ole mahdollista. Hakijaa ei siten ole jätetty luotottamatta hänen

ulkomaalaisuutensa vuoksi, vaan hakijan asuessa X-maassa hänen tosiasialliset olosuhteensa ovat saadun selvityksen perusteella olleet sellaiset, ettei vastaaja katsonut voivansa täyttää sille laissa ja Finanssivalvonnan standardissa asetettuja velvoitteita arvioidessaan hakijan luottokelpoisuutta.

Lautakunta katsoo, että pankki on esittänyt asianmukaiset perusteet sille, miksi hakijalle ei ole myönnetty lainaa. Pankin menettely lainan myöntämisessä on perustunut hyväksyttäviin pankin noudattamiin luotonannon periaatteisiin. Lautakunta katsoo, että pankin noudattamien luotonannon periaatteiden ei ole osoitettu kohdistuneen hakijaan siten, että häntä olisi syrjitty hänen kansalaisuutensa tai asuinpaikkansa perusteella. Lautakunnan käsityksen mukaan vastaaja olisi menetellyt luotonannossa samoin kansalaisuudesta riippumatta muissakin sellaisissa tapauksissa, joissa henkilö ei vakinaisesti asuisi Suomessa, joten hakijan kansalaisuudella ei ole ollut asiassa merkitystä.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa, että asuntolainan epääminen on johtunut hakijan tosiasiallisista olosuhteista, eikä tämä muodosta yhdenvertaisuuslaissa 8 §:ssä tarkoitettua henkilöön liittyvää syytä. Myöskään se, että hakijalle ei ole alkuun asiaa tarkasti perusteltu, ei objektiivisesti arvioiden synnytä oletettavaa syrjinnästä.

Edellä esitetyillä perusteilla yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo, ettei asiassa saadusta selvityksestä ilmene seikkoja, jotka antaisivat lautakunnalle objektiivisesti arvioiden aihetta olettaa, että vastaaja olisi kohdellut hakijaa hänen kansalaisuutensa tai asuinpaikkansa perusteella epäsuotuisammin kuin vertailukelpoisessa tilanteessa olevaa tai ollutta henkilöä. Kyseessä ei ole myöskään epäedullisempaan asemaan saattamisesta hänen kansalaisuutensa tai asuinpaikkansa vuoksi. Näin ollen syrjintäoletettavaa ei ole syntynyt.

Johtopäätös

Edellä todetuin perustein yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo saadun selvityksen perusteella, ettei asiassa ei ole syntynyt yhdenvertaisuuslain 28 §:n mukaista syrjintäolettavaa. Näin ollen lautakunta hylkää hakemuksen. Muilta osin hakijan vaatimukset jätetään tutkimatta lautakunnan toimivaltaan kuulumattomana.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan päätös

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta päätti hyväksyä esittelijän esityksen.

Lainkohdat

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) 2, 4, 8, 10, 13, 20 ja 28 §

Kuluttajansuojalaki (38/1978) 7 luku 14 ja 7 luku 16 a §

Muutoksenhaku

Muutoksenhakuohjeus liitteenä.

Asian ovat päättäneet Tuomas Ojanen (puheenjohtaja), Pirkko Mahlamäki, Anna Moring, Jukka Siro ja Milka Sormunen. Asian esittelijä Julia Puumalainen.